

Î N C H E I E R E

19 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul – Svetlana Filincova

Judecătorii –

Iurie Bejenaru, Maria Ghervas

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Marcel Moraru,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Marcel Moraru către Compania Națională de Asigurare în Medicină privind obligarea emiterii unui act administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul lui Marcel Moraru și menținută hotărârea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 16 mai 2016,

c o n s t a t ă :

La 16.06.2015, Marcel Moraru s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Companiei Naționale de Asigurare în Medicină privind obligarea emiterii unui act administrativ, prin care să i se restituie 50% din suma achitată pentru polița medicală pentru anul 2015 sau transferarea acestor 50% pentru prima de asigurare obligatorie în medicină, pentru anul 2016.

În motivarea acțiunii a indicat că, în fapt, la 31.03.2015, în temeiul art. 22 din Legea nr. 1593-XV din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, a achitat în calitate sa de avocat, mărimea integrală a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în cuantum de 4056 de lei. Alin. (1) al articolului menționat prevede că, achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală se efectuează în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală pe anul respectiv.

Totodată, la data de 03.04.2015, s-a aprobat proiectul Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM) pentru anul 2015, în care era preconizat că avocații vor beneficia de reducerea de 50 % la polița medicală.

La 28.04.2015, a fost publicată Legea nr. 74 din 12.04.2015, prin care, în cazul avocaților, a fost stabilită această reducere de 50%.

Ținând cont că, prevederile respective, au intrat în vigoare la 28.04.2015, a fost pus într-o situație nefavorabilă, deoarece a achitat cu jumătate de sumă mai mult quantumul poliței de asigurare medicală stabilită pentru anul 2015.

Astfel, conducându-se de noile reglementări, prin care Guvernul și-a asumat răspunderea de a acorda avocaților o reducere de 50% pentru polița de asigurare medicală și Decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității din 17.04.2014, consideră că s-a realizat o inechitate de ordin fiscal, care i-a prejudiciat dreptul la egalitate prevăzut la art. 6 din Constituția Republicii Moldova.

În acest sens, s-a adresat atât Agenției teritoriale Centru a CNAM, cât și aparatului central al CNAM, pentru a-i restitui jumătate de sumă sau să-i transfere partea respectivă de bani pentru polița medicală pentru anul 2016.

La 15.05.2015 și 29.05.2015, a primit răspunsuri similare de la ambii destinatari, care au comunicat că Legea nr. 74 din 28.04.2015 nu are efect retroactiv, respectiv prima achitată de către reclamant a fost realizată în baza prevederilor legii vechi și nu poate fi restituită, deoarece aceasta constituia 4056 de lei. Practic jumătate din sumă i-a fost încasată abuziv în contul fondului de asigurări obligatorii de asistență medicală, pe când legea nouă îi acorda dreptul de a beneficia de o reducere de 50 %.

Consideră că, CNAM nu a ținut cont la refuzul acordat de justețea impunerii (echitatea fiscală), corectitudinea impunerii, comoditatea perceperii primelor de asigurare și randamentul acestora. Acest principiu fiscal este relevant și activității CNAM-ului, care la fel percepe taxe, pentru alte tipuri de destinații.

Cu referire la principiul impunerii echitabile, care trebuie avut în vedere la repartizarea sarcinilor de achitare a primelor de asigurare medicală, este nevoie de un test de proporționalitate care să justifice de ce această sumă a fost stabilită doar aproximativ peste 4 luni după începerea anului fiscal. Cu siguranță acest test de proporționalitate nu a fost realizat de autorități, fapt ce generează apariția unor premise rezonabile privind discriminarea sa în calitate de consumator ai serviciilor medicale de stat.

Adoptarea tardivă a unei legi nu justifică într-un final, sub nici o formă imposibilitatea de a beneficia de reducerea de 50% care chiar dacă a fost stabilită în luna aprilie doar, a fost totuși adoptată pentru anul 2015 și nu pentru 2014.

Concomitent cu aceasta, potrivit Deciziei din 17 aprilie 2014, în cauza nr. 060/2014, pornită la plângerea avocaților împotriva Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, privind discriminarea bazată pe statutul profesional și pe avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, s-a stabilit, că faptele expuse în plângerea acestora reprezintă discriminare pe statut profesional și avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru avocați.

Nediscriminarea trebuie să se manifeste prin promovarea unor reguli unitare, valabile pentru toți, la fel, ca impozitele și alte taxe percepute de stat să fie stabilite fără discriminări, directe sau indirecte față de unii dintre subiecți.

Prin cererea din 25.02.2016, reclamantul și-a completat și concretizat cerințele, solicitând următoarele: constatarea discriminării indirecte, pe criteriu de statut profesional, în cadrul aplicării prevederilor Legii fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul 2015 nr. 74 din 12.04.2015, în vigoare din 28.04.2015, în raport cu avocații; constatarea încălcării principiului egalității, stipulat în art. 16 din Constituție, prin aplicarea inechitabilă în raport cu reclamantul a prevederilor Legii fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală pe anul 2015 nr. 74 din 12.04.2015, în vigoare din 28.04.2015; anularea răspunsului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 07/10-299/753 din 15.05.2015; anularea răspunsului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenției Teritoriale Centru nr. 02/23-452 din 29.05.2015; obligarea pârâtului în emiterea unui act administrativ, prin care să-i fie restituită reclamantului 50% din suma achitată pentru polița medicală pentru anul 2015 sau transferarea acestor 50% pentru prima de asigurare obligatorie în medicină, pentru anul 2016.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 16 mai 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca fiind nefondată, motivându-se soluția prin aceea că, Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015, aplicabilă speței, acționează doar pentru viitor, din data de 28.04.2015, neavând efecte asupra raporturilor juridice, care s-au constituit și s-au consumat efectele înaintea intrării în vigoare a acestei legi.

Controlul constituționalității actelor juridice ține de competența Curții constituționale a RM, astfel, în cazul în care se consideră că prevederile Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2015 contravin prevederilor art. 16 din Constituție, urma să se formuleze un demers privind ridicarea excepției de constituționalitate.

La 30.01.2017, Marcel Moraru a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea actelor judecătorești nominalizate, cu pronunțarea unei hotărâri

noi de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, prin prezentul recurs își exprimă dezacordul cu decizia instanței de apel, care este una neîntemeiată, prin care abuziv a fost menținută hotărârea primei instanțe, care a repartizat diferit accentele asupra motivelor de fapt și de drept expuse pe parcursul examinării pricinii, fiind ignorată solicitarea de a constata discriminarea indirectă, pe criteriu de statut profesional.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurilor invocate în cererea de recurs, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Marcel Moraru nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC.

Alineatele (2) și (3) ale articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC.

Verificând prin prisma normele de drept citate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul lui Marcel Moraru nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, deoarece recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, ci a formulat doar critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Această situație indică la caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele de judecată, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului. Or, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel sau instanța de fond, respectiv nu constituie temei de casare a actelor recurate.

Recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Față de cele indicate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, iar în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau acelor circumstanțe ale aplicării eronate ale normelor de drept material sau procedural, care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

Sub acest aspect, Completul ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (*cauza Purcell vs Irlanda, 16 aprilie 1991*), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul, declarat de Marcel Moraru, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) CPC, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Marcel Moraru.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas